

We Lwowie, dnia 30. kwietnia 1900.

Aleg. 178

Sprawozdanie

Komisji administracyjnej o wniosku posła Bernadzikowskiego w sprawie przymusowego ubezpieczenia od ognia, ponowione w skutek rezolucyi posła Kramarczyka wniesionej na posiedzeniu Sejmu z dnia 11. kwietnia 1900.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu sejmowem z dnia 2. kwietnia 1900 r. poseł Bernadzikowski i towarzysze złożyli do łaski marszałkowskiej wniosek następującej treści:

Wzywa się jak najusilniej Wysoki c. k. Rząd, aby tak w interesie ludności samej, jak i interesie Państwa przystąpił co rychlej do wydania stosownych postanowień, umożliwiających zaprowadzenie w Galicyi przymusu asekuracyjnego oraz określił dokładnie swoje stanowisko na tę sprawę w obec tylekrotnie podejmowanych uchwał przez Sejm galicyjski.

Sprawa przymusowego ubezpieczenia od ognia, pełna wielkiego i w skutkach doniosłego ekonomicznego znaczenia ma już długą, bo trzydzieści pięć lat trwającą historję. Już w roku 1865 wniósł Wydział krajowy projekt do ustawy o ubezpieczeniu budynków kościelnych i szkolnych, a poseł Kobylarz postawił wniosek o przymusowym ubezpieczeniu budynków włościańskich od ognia. W latach 1868, 1871, 1873, 1874, 1878, 1882, 1883, 1884, 1885 i 1886 wchodziły do Sejmu petycje i wnioski poselskie w sprawie ogólnego ubezpieczenia, lub też asekuracji budynków kościelnych, parafialnych, szkolnych, budowli należących do naczelników gmin, realności sierocińskich i t. p. Wnioski te jednak z merytorycznych, bądź formalnych powodów, praktycznego skutku nie osiągnęły i do uchwały sejmowej nie doprowadziły.

Dopiero 15. listopada 1887 r. wniósł Wydział krajowy obszerne i nader wyczerpujące sprawozdanie wraz z projektem ustawy zaprowadzającej przymusowe ubezpieczenie od ognia w całym kraju, a komisya asekuracyjna, do której to sprawozdanie odesłanem zostało (referent poseł Męciński) przedłożyła Sejmowi wraz z motywami projekt ustawy, którą Izba na dniu 19. stycznia 1888 r. z małemi stylistycznymi zmianami uchwaliła. Niestety, ustawa ta, tak gorąco przez szerokie koła ludności oczekiwana nie otrzymała Najwyższej sankcyi rzekomo z powodów kompetencyi ustawodawczej Radzie Państwa zastrzeżonej i przysługującej.

W odpowiedzi na interpelacyę wniesioną przez posła Kramarczyka w r. 1890 odpowiedział Reprezentant c. k. Rządu w Sejmie, że Rząd przygotowuje projekt ustawy państwowej, którego zasady będą zbliżone do zasad przyjętych przez Sejm w ustawie krajowej z dnia 19. stycznia 1888 r.

Od tego czasu nie mogła akcyja Sejmu jak ograniczyć się do uchwalenia rezolucyi do c. k. Rządu (lata 1890—1897) z wezwaniem, aby czyniąc zadość głęboko odczuwanej potrzebie kraju, przedłożył w Radzie Państwa projekt ustawy zasadniczej tak zw. ramowej, a członkowie Delegacyi w Wiedniu kilkakrotnie sprawę tę poruszali i gorąco popierali. Wreszcie c. k. Rząd oświadczeniem z dnia 13. listopada 1896 r. zgodził się na projekt powszechnego, przymusowego ubezpieczenia od ognia.

Komisyja sędzi, że tylko przez zatajowanie prawidłowej czynności Rady Państwa, jakie w ostatnich latach miało miejsce, przewlekła się tak pożądana uchwała o przymusowej asekuracji i wyraża nadzieję oraz stanowcze życzenie, by z powrotem normalnych stosunków w parlamencie zarys ustawy o przymusowym ubezpieczeniu od ognia mógł być do konstytucyjnego traktowania przedłożony i wreszcie uchwalony.

Komisyja wyraża jednak swe przekonanie, że do zmniejszenia liczby pożarów w kraju sama tylko ustawa o przymusowym ubezpieczeniu nie wystarczy. Konieczną jest rzeczą, aby powołane władze z całą gorliwością i energią starały się wysledzać i oddawać w ręce sprawiedliwości winnych zbrodni podpalenia, by surowo karały przekroczenia wynikłe z nieostrożnym obchodzeniem się z ogniem. Dalej by wszelkie przepisy policji ogniowej i ustawy budowlanej były wykonywane z całą ścisłością. Wreszcie komisyja sędzi, iż byłoby rzeczą wskazaną, aby Wydział krajowy w porozumieniu z krajową komisją dla spraw przemysłowych otworzył szkołę dla wyrobu dachówek, a przez stosowne subwencyjonowanie i zachęcanie mniejszych fabryk po kraju rozrzuconych, umożliwiał ludności małomiasteczkowej i wiejskiej pokrywanie dachów ogniotrwałym a tanim materiałem.

W ogóle zdaniem komisji wielki nacisk położyć należy na środki zapobiegające pożarom. Znanym jest powszechnie brak wody po wsiach i miasteczkach, 92% gmin nie posiada straży ogniowych, a ilość sikawek nie dosięga tysiąca. Budynki kryte blachą lub dachówką należą niestety do rzadkich wyjątków. Jeżeli w większych miastach celem regulacji ulic, asanacji i upiększenia całych dzielnic, nowe domy bywają uwalniane na długie lata od podatków, czyż nie byłoby stosowną rzeczą przez ulgi w podatku domowym przyjść w pomoc właścicielom domków w mniejszych osadach, pod warunkiem że budowle będą stawiane i kryte ogniotrwałym materiałem. Sposób ten może będzie skuteczniejszym bodźcem do zmiany systemu budowania w naszym kraju i znacznego zmniejszenia się niebezpieczeństwa pożogi.

Kwestya formy przeprowadzenia przymusowego ubezpieczenia nastęrcza poważne trudności i nie da się w sposób dorywczy zasadniczo załatwić. Już samo sporządzenie i utrzymywanie w ewidencji katastru budynków pociągnie za sobą żmudną pracę i znaczne wydatki.

Podstawą korzyści przymusowego ubezpieczenia musi być tania premia, szybka i sprawiedliwa likwidacya szkody. Czy ku temu celowi ma służyć monopol krajowy lub system mieszany, rzecz w każdym razie wymaga starannych i nader gruntownych badań, zestawienia cyfrowego, posłużenia się rozmaitemi datami statystycznymi i t. d.

Powyższe okoliczności zważywszy, komisyja administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm wzywa c. k. Rząd aby jak najspieszniej przedłożył do parlamentarnego traktowania projekt ustawy o powszechnem, przymusowym ubezpieczeniu od ognia.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby poczynił studia nad formą przymusowego ubezpieczenia (monopol, krajowe towarzystwo, lub system mieszany) i odnośne wnioski Sejmowi przedłożył.

Niniejszem sprawozdaniem znajdują załatwienie: wniosek posła Bernadzikowskiego i towarzyszy z dnia 2. kwietnia, rezulucya posła Kramarczyka z dnia 11. kwietnia 1900 i petycye w sprawie zaprowadzenia przymusowego ubezpieczenia do l. 1.085 i 1.086.

Zast. przewodniczącego:

Szeptycki.

Sprawozdawca:

Stecki.